

קול קורא לסקירה מס' 2 בנושא התמודדות עם אתגרי המדידה וההערכה

סקירה זו תציג את האתגרים המרכזיים במדידה ובהערכה של תוכניות לאומיות המקדמות ערכים ומחנכות אליהם.

הסקירה תורכב משני חלקים מרכזיים: חלק א' יתבסס על סקירת ספרות, והוא יעסוק באתגרים המרכזיים (פילוסופיים, אתיים ועוד) במדידה ובהערכה של חינוך לערכים. חלק ב' יתמקד בכמה תוכניות לאומיות המחנכות לערכים ויצג את האתגרים והמורכבות שבמדידה והערכה שלהן. העבודה תתבסס על חיפוש מקורות ספרות רלוונטיים והצגת דוגמאות מתוך תוכניות הערכה ומדידה מרכזיות בעולם בתחום החינוך לערכים.

חלק א': אתגרים מרכזיים במדידה ובהערכה של חינוך לערכים

מבנה חלק זה ייקבע יחד עם כותב או כותבת הסקירה ויעסוק באתגרים ובמורכבות שבמדידה והערכה של חינוך לערכים:

- אתגרים מתודולוגיים כולל אפקטיביות, אותנטיות והוגנות.
- אתגרים חינוכיים, פדגוגיים ורגשיים.
- אתגרים אתיים.
- אתגרים תרבותיים (הפרשנות התרבותית של הציבור או מערכת החינוך לנתונים אלו).

חלק ב': אתגרים ומורכבות במדידה ובהערכה של תוכניות לאומיות לערכים

בחלק זה יוצגו מערכי המדידה וההערכה של ארבע תוכניות לאומיות (או תוכניות בהיקף גדול), האתגרים בהפעלתן והביקורת עליהן. רשימת התוכניות מפורטת בהמשך המסמך.

עבור כל תוכנית יש להתייחס לשאלות הבאות:

- 1.1 תיאור התוכנית בקצרה: מהן מטרות התוכנית? מהם הערכים המרכזיים שהתוכנית שואפת להטמיע? כמה שנים פועלת התוכנית, ומהו הרקע להפעלתה?
- 1.2 מערך ההערכה והמדידה: מה מודדים וכיצד מודדים? מי הגורם האחראי על יישום התוכנית?
- 1.3 אתגרים בפיקוח על החינוך לערכים וסוגיות הקשורות לנושא, למשל:
 - 1.3.1 מיהם הגורמים המותחים ביקורת על התוכנית? מהן הטענות שלהם כלפי התוכנית?
 - 1.3.2 כיצד בא לידי ביטוי נושא האינדוקטרינציה (כפיית ערכים מסוימים)?
 - 1.3.3 האם ניתן תגמול דיפרנציאלי למוסדות ולצוותים שמצליחים בחינוך לערכים לעומת סנקציות המופעלות כלפי אלו שאינם עומדים בציפיות? מיהו הגורם האחראי לכך?

יש להתייחס במסגרת זו למסמכים רשמיים הנוגעים לסטנדרטים ולקריטריונים בתחום המדידה וההערכה של התוכנית, למחקרים ומאמרים אקדמיים העוסקים במקורות שצינו לעיל וכן לסיקור תקשורתי העוסק במורכבות ובאתגרים שבשיטות המדידה וההערכה לעיל.

רשימת התוכניות הלאומיות :

1. [חינוך אופי](#) (Character Education) בארה"ב.
2. תוכנית [ערכים בפעולה](#) (VIA – Values in Action) בסינגפור.
3. [קידום חינוך לערכים בריטיים](#) בדגש על ערכים דמוקרטיים.
4. [חינוך מוסרי ואזרחי](#) (Moral and Civic Education) בצרפת.

רשימת ספרות מומלצת לדיון בחלק א'

- Alexander, H. (2015) *Reimagining Liberal Education*. New York; London: Bloomsbury Academic.
- Arthur, J. (2020). *The Formation of Character in Education: From Aristotle to the 21st Century*. London; New York: Routledge.
- Berkowitz, M. (2012). *You Can't Teach Through A Rat*. Character Development Group, Harvard Education Press.
- Levinson, M & Fay, J. (2019). *Democratic Discord in Schools: Cases and Commentaries in Educational Ethics*. Cambridge, MA: Harvard Education Press.
- Lovat, T. (2019). *The Art and Heart of Good Teaching: Values as the Pedagogy*. Singapore: Springer.
- Tamir, Y. (2019). *Why Nationalism*. Princeton, New Jersey; Oxford: Princeton University Press.
- Turiel, E. (2002). *The Culture of Morality: Social Development, Context, and Conflict*. Cambridge, MA: Cambridge University Press.

תשלום בגין הסקירה: ₪ 8500

לוח זמנים להגשת הסקירה: עד 10 שבועות מיום אישור ההצעה המקדמית.

שלבם בהגשת הסקירה:

- שלב 1: יושלם בתוך שבועיים מיום אישור ההצעה המקדמית ויכלול הצגה של סוגי האתגרים בתחום הערכה ומדידה של ערכים. בסופו יועבר לכותב או לכותבת 25% מהסכום.
- שלב 2: יושלם בתוך חמישה שבועות מסיום שלב 1 ויכלול הגשת טיוטה מתקדמת של חלק א' וכן סקירת תוכנית לאומית אחת לפי ההנחיות שלעיל. בסופו יועבר לכותב או לכותבת 40% מהסכום.
- שלב 3: יושלם בתוך שלושה שבועות מסיום שלב 2 ויכלול הגשה של הסקירה המלאה. בסופו יועבר לכותב או לכותבת 35% מהסכום.

אופן הגשת הסקירה: בכתב ובשיחה בפני חברי הוועדה.

תרגיל כתיבה לצורך הגשת מועמדות לכתיבת סקירת המחקר: יש לבחור אחת מהתוכניות הלאומיות לעיל ולהציג שלוש ביקורות על התוכנית. בתיאור יש לכלול את האתגרים והמורכבות שבמדידה וההערכה של התוכנית ולפרט מיהם הגורמים שמתחו ביקורת על התוכנית ומהי תפיסת עולמם. אורך התרגיל: עד עמוד.

יש לשלוח את התרגיל ואת קורות החיים למרכזת הוועדה, ד"ר נירית טופול: nirit.education@academy.ac.il עד לתאריך 23/5/2020.

נוהל ביצוע הסקירות

1. כל מועמד ומועמדת רשאים להגיש מועמדות לכתיבה של עד שני דוחות. כל הצעה למועמדות תכלול את קורות החיים של מגיש או מגישה ההצעה (עד עמוד) ומשימת כתיבה – שניהם בקובץ אחד.
2. היוזמה שומרת לעצמה את הזכות לא להשתמש באף אחת מן ההצעות שתוגשנה. כמו כן, היא עשויה לבקש שינוי דגשים, תוספות או שילוב הצעות שונות לקראת קבלת מתווה סקירה שאותו תהיה מעוניינת לממן.
3. לאחר שיאושר כי הכותב או הכותבת מילאו אחר הנדרש בהערות, תשמש הסקירה המתוקנת את הוועדה בדיוניה. הוועדה עשויה להחליט על הנגשת הסקירה באמצעות כתיבת מסמך "דגשים מתוך סקירה". מסמך ההנגשה ייכתב בידי צוות היוזמה ויופץ על ידה.
4. זכויות היוצרים על המסמך יהיו שייכות לאקדמיה הלאומית הישראלית למדעים. מחבר או מחברת הסקירה יורשו להשתמש בה בפרסומים מדעיים, כמקובל.
5. ההתקשרות בשם היוזמה תיעשה על ידי האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים.